MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH

DEPARTAMENT POLITYCZNO-EKONOMICZNY

WYDZIAŁ PRASOWY

Nr. 55

Warszawa dn. 13 lutego 1928 r.

Przegląd Prasy Z.S.R.R. i emigracji rosyjskiej

TREŚĆ:

PRZEGLAD PRASY ZSRR. I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ.

Nr. 50. 55 Warszawa, dnia 13 Lutego 1928.

1. Polityka Zagraniczna ZSRR. i stosunek do zagadnień Międzynarodow.

ŁOTWA A ZSRR.

IZWIESTJA 11/2. W art. wstępnym p.t. "Zmiana kierunku" omawiają deklarację ministra spraw zagranicznych Łotwy Balodisa. Autor atakuje ideę bloku państw bałtyckich, której Balodis dał wyraz w swym wywiadzie dla prasy, chociaż ani razu nie użył wyrażenia "blok bałtycki", mówiąc tylko o t.zw. szerokim programie, t.j. o sojuszu Łotwy, Estonji, Finlandji, Litwy i Polski, podkreślając, iż sojusz ten niebędzie barjerą lecz pomostem pomiędzy ZSRR a Europą zachodnią. Frazes ten jednak, piszą Izwjetja", nie może zatuszować istotnej treści sojuszu państw bałtyckich. Idea bloku bałtyckiego była naprzemian przewodnikiem to francuskiego, to angielskiego wpływu do państw bałtyckich, stale zaś idea ta jest narzędziem realizacji hegemonji polskiej w krajach bałtyckich. "Izwiestja" podkreślają wyraźnie swoje negatywne stanowisko do koncepcji bloku. Podkreślają one z żalem i ironją, że min. Balodis zatrzymał się dłużej nad stosunkami polsko-łotewskiemi i mówił o nich w tonie bardziej ciepłym niż o stosunkach łotewsko-sowieckiech. W wywiadzie min. Balodisa "Izwiestja" widzą zmianę kierunku w polityce łotewskiej w stosunku do ZSSR. - , na dowód czego wskazują na oznajmienie Balodisa, iż traktat gwarancyjny z ZSSR. jest na razie kwestją nieaktualną. Tu "Izwiestja" apelują do narodu łotewskiego, zapewniając go o swych dążeniach pokojowych, oznajmiają z ironją pod adresem Balodisa, iż ZSSR. nie spodziewa się napadu ze strony Łotwy z jej własnej inicjatywy. Nie mogą one darować powiedzenia Balodisowi, że sprawa rewizji traktatu handlowego nie może na razie być wniesiona na porządek dzienny. "Izwiestja" przypominają ile to ataków musiał wytrzymać rząd poprzedni ze strony prawucowych kół łotewskich, jak również zs strony ich doradców cudzoziemskich Anglji, Polski i Estonji. W końcu artykułu autor wzywa opinję łotewską, by wypowiedziała się jasno w sprawie polityki zewnętrznej, oznajmiając jednocześnie, iż linja polityki sowieckiej pozostanie niezmienna, to jest pozostanie polityką zbliżenia między ZSRR. a Łotwą, łotewska zaś polityka zbliżenie to może przyspieszyć lub wstrzymać. Wywiad min. Balodisa jest wskaźnikiem, że rząd obecny Łotwy ma zamiar wszelkiemi sposobami sabotować ideę zbliżenia łotewsko-sowieckiego, wysuwając natomiast ideę bloku 5-ciu państw przeciwko ZSRR. Tego rodzaju polityka może spotkać się z uznaniem tylko reakcjonistów łotewskich, oraz sfer rządowych Estonji i Polski.

PRASA ŁOTEWSKA O WYWIADZIE BALODISA.

IBIDEM. Tass z Rygi donosi, iż prasa łotewska żywo komentuje wywiad z min. Balodisem. Faszystowska "Latwis" podała wywiad p.t. "Nowy kierunek w polityce zagr. Łotwy". "Socjaldemokrat" pisze, iż Łotwa rezygnuje z samodzielności w polityce tagranicznej i poddaje się wpływom Estonji. Analizując wywiad pismo przychodzi do przekonania, iż Łotwa powraca do reakcyjnej koncepcji "bloku 5-ciu państw", ostrze którego skierowane będzie przeciwko ZSRR.

3. ŻYCIE PARTYJNE.

WALKA Z OPOZYCJĄ

"KOMMUNIST" z dn. 24/I /Charków/ ogłasza uchwałę okręgowej komisji kontrolującej partji w Charkowie w sprawie 10-iu członków partji oskarżonych o udział w akcji opozycyjnej. Komisja stwierdziła, iż oskarżeni nie zaprzestali udziału w tej akcji po ukończeniu obrad XV zjazdu partji. Na tej podstawie wykluczeni zostali z partji członkowie jej: Marzan, Zundelewicz, Gołubienko, Kosłowa, Zingerman, Susłonow, Dikij, Tarszys, Lewitow i Krywonos. Wszyscy wykluczeni, z wyjątkiem dwuch, należą do inteligencji i posiadają wykształcenie średnie lub wyższe.

IBIDEM donosi, że gubernjalna komisja kontrolująca partji w Saratowie wykluczyła członków obwodowej centrali opozycyjnej Rotenberga, Lelewicza i Piestowa oraz komunistów Lejkina, Iljina, Woskresienskiego, Jaszwila, Zagumiennoja i Konrada, oskarżonych o udział w ackji opozycyjnej, z partji. Wykluczeni planowali rzekomo opanowanie gmachu jednej z instytucyj sowieckich w Saratowie w celu urządzenia w tym gmachu narady opozycyjnej.

"WOŁNA" z dn. 4/II /Archangielsk/ donosi z Baku, iż C.K.K. azerbajdżańskiej partji komunistycznej wykluczyła z partji 15 opozycjonistów, którzy stanęli przed komisją pod zarzutem nieszczerości i trwania przy poglądach opozycyjnych. 75 opozycjonistów, którzy zgodzili się na potępienie poglądów opozycyjnych i podpisali odpowiednią deklarację, pozostawiła C.K.K. w składzie partji.

OBRADY KOMITETU WYKONAWCZEGO MIĘDZYNARODÓWKI

"SIEGODNIA WIECZEROM" z dn. 10/II /Ryga, pismo demokratyczne/ donosi, że dnia 9-go b.m. rozpoczęły się w Moskwie obrady IX plenum komitetu wykonawczego międzynarodówki komunistycznej. Program obrad obejmuje następujące zagadnienia: 1/ opozycja w sowieckiej partji komunistycznej i międzynarodówce, 2/ sprawy komunistycznych związków zawodowych, 3/ zagadnienie chińskie, 4/ prace przygotowawcze do zwołania VI światowej konferencji międzynarodówki, 5/ sytuacja polityczna w Anglji, 6/ sytuacja polityczna we Francji. Pierwsze przemówienie wygłoszone zostało przez prezesa komitetu wykonawczego międzynarodówki p. Bucharyna.

"PRAWDA" z dn. 9 i 10/II oraz "IZWIESTJA CIK ZSSR" z tych samych dni nie zamieszczają żadnych wiadomości z przebiegu tych obrad.

"RUL" z dn. 11/II /Berlin, pismo demokratyczne/ twierdzi, że obrady plenum komitetu wykonawczego międzynarodówki zostały odroczone do dnia 21-go b.m.

4. SPRAWY NARODOWOŚCIOWE.

"SZOWINIZM ROSYJSKI
"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 9/II donosi, że prezydjum C.K.K. komunistycznej partji bolszewików Ukrainy udzieliło surowej nagany prezesowi kolegjum kasacyjnego sądu najwyższego USRR Malickiemu za ujawniany przez niego "szowinizm wielkomocarstwowy" oraz niedopuszczalne ustosunkowanie się do polityki ukrainizacyjnej rządu ZSRR! Na podstawie tej decyzji C.K.K. Malickiemu udzielono dymisji ze stanowiska prezesa kolegjum kasacyjnego.

POLITYKA BIAŁORUSIZACYJNA
"ZWIEZDA" z dn. 27/I /Mińsk/ donosi, że prezydjum C.K.W. sowietów BSRR nadesłało do prezydjum rady narodowości C.K.W. sowietów ZSRR sprawozdanie z przebiegu białorusizacji na terytorjum BSRR. Po otrzymaniu tego sprawozdania przyjęło wspomniane prezydjum uchwałę, w której zaznacza z zadowoleniem, iż wbrew ciężkiemu spadkowi historycznemu, otrzymanemu przez naród białoruski w wyniku wiekowej polonizacji i rusyfikacji, oraz wbrew wielu współczesnym trudnościom BSRR osiągnęła w dziedzinie białorusizacji poważnych sukcesów. Szczególnie dodatnio przedstawia się białorusizacja szkolnictwa, teatrów, piśmiennictwa, urzędów administracyjnych oraz oddziałów terytorjalnych armji czerwonej na Białorusi. Jednocześnie wskazało prezydjum na braki białorusizacji, polegające: na niedostatecznej białorusizacji sądów sowieckich i instytucyj gospodarczych, na niezwrócenie uwagi na białorusizację organizacyj kobiecych, na brak literatury propagandowej w języku białoruskim, na wielkiej liczbie niepiśmiennych białorusinów oraz na zbyt powolnym tempie białorusizacji związków zawodowych.

5. ŻYCIE GOSPODARCZE.

POŻYCZKA WŁOŚCIAŃSKA
"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 9/II ogłasza artykuł wstępny, w którym wskazuje na znaczenie ulokowania emisji sowieckiej pożyczki włościańskiej na rynku w najkrótszym terminie dla gospodarki sowieckiej. Artykuł nawołuje organizacje sowieckie i partyjne do sprzyjania ulokowaniu obligacji tej pożyczki i oświadcza, że brak inicjatywy i powolność w urzeczywistnieniu tych wskazówek będą surowo karane.

OSZCZĘDNOŚCI ADMINISTRACJI SOWIECKIEJ W USRR
IBIDEM podaje, iż kolegjum komisarjatu ludowego inspekcji robotniczo-włościańskiej USRR wysłuchało sprawozdania z wyników przeprowadzonej na Ukrainie sowieckiej we wszystkich jej instytucjach państwowych kampanji oszczędnościowej. W wyniku tej kampanji osiągnięto 100 miljonów rubli oszczędności, z których 7 i pół miljonów - dzięki zupełnej likwidacji niektórych instytucyj sowieckich. Oszczędności budżetu państwowego wyniosły 20% budżetu, oszczędności przemysłu sowieckiego - 32% wydatków rocznych tego przemysłu.

STAN EKSPLOATACJI LEŚNYCH

"WOLNA" z dn. 3/II /Archangielsk/ donosi, że stan eksploatacji lasów państwowych w ZSRR budzi poważne obawy. W ciągu stycznia r.b. nie wykonano nawet połowy projektowanych prac. Z poszczególnych instytucyj sowieckich, xx prowadzących eksploatację lasów "Norwegoles" wykonał 42% przewidzianego planu, północny urząd leśny - 34%, "Lesosmołsojuz" obwodu Targoporskiego - 34%, ta sama instytucja w obwodzie Pineżskim - 30%, "Sewerolels" - 30% i "Siewkombinat" - 40%. Zdaniem pisma powody tego niepowodzenia kampanji eksploatacyjnej polegają na braku energji u jej kierowników i szeregu uchybień technicznych.

BUDŻET PAŃSTWOWY RSFSR

"EKONOMICZESKAJA ŻIZŃ" z dn. 1/II /Moskwa/ omawia w obszernym artykule budżet państwowy RSFSR - 5 z rzędu budżet roczny tej republiki. Pismo wskazuje na rozwój gospodarki narodowej RSFSR w ciągu tych pięciu lat i twierdzi, że wpłynął rozwój ten dodatnio na finanse sowieckiej republiki rosyjskiej. W 1923/24 roku gospodarczym równały się wpływy skarbowe RSFSR 646 miljonów rubli, w następnym 1924/25 roku osiągnęły sumy 1,063 miljony, w 1925/26 - 1,515 miljonów, w 1926/27 - 1,906 miljonów rubli. Według preliminarza budżetu państwowego RSFSR na rok budżetowy 1927/28 mają wynieść wpływy budżetu państwowego RSFSR 2,105 miljonów rubli. Najbardziej uwydatnia się wzrost podatków bezpośrednich, których pozycja w budżecie wzrosła w porównaniu z ubiegłym rokiem gospodarczym o 15,9%. Następnie idą wpływy niepodatkowe, które wzrosły w preliminarzu budżetu tegorocznego w porównaniu z budżetem zeszłorocznym o 13,8%. Najmniejszy wzrost wskazują wpływy z podatków pośrednich - 5,9%. Szczególnie wzrosły preliminowane wpływy z podatku dochodowego: o 41% w porównaniu z rokiem ubiegłym. Preliminarz budżetowy RSFSR na rok gospodarczy 1927/28 przewiduje wpływy w ogólnej wysokości 954,2 miljonów rubli oraz wydatki w wysokości 947,5 miljonów rubli. Szereg zmian w metodach pracy sowieckich instytucyj gospodarczych i finansowych w RSFSR zabezpieczą temu budżetowi trwałe podstawy.

WYDAWNICTWO ENCYKLOPEDJI GOSPODARCZEJ

IBIDEM podaje, iż prezydjum akademji komunistycznej niamowało radę redakcyjną encyklopedji gospodarczej. Na przewodniczącego tej rady powołano prezesa międzynarodówki komunistycznej p.Bucharyna.

WPŁYWY Z PODATKU ROLNEGO

IBIDEM z dn. 2/II donosi na podstawie wiadomości urzędowych, iż wpływy z podatku rolnego wyniosły do dnia 15-go stycznia r.b. na całem terytorjum ZSRR 264,050,1 tysięcy rubli. Z tej sumy wpłynęło z RSFSR - 160, 649,8 tysięcy rubli, w USRR - 78,339 tysięcy rubli w BSRR - 6,922,2 tysięcy rubli, w ZSFSR - 4,955,4 tysięcy rubli, w Uzbekistańskiej SRR - 10,838,5 tysięcy rubli, w TSRR - 2,345,2 tysięcy rubli. Ogólna suma wpływów stanowi 86,3% preliminowanych wpływów rocznych z tego podatku. Wpływy tegoroczne są we wszystkich częściach Związku Sowieckiego z wyjątkiem RSFSR wyższe od wpływów zeszłorocznych w tym samym okresie czasu.

10. NOTATKI I INFORMACJE.

KOMUNIKACJA LOTNICZA NA LINJI TASZKIENT-KABUŁ

"KRASNAJA ZWIEZDA" z dn. 7/II podaje, iż towarzystwo sowieckie "Dobrolot" przystąpiło do normalnej eksploatacji komunikacji lotniczej na linji Taszkient-Kabuł. Loty odbywają się dwa razy w tygodniu, z zatrzymaniem w Termesie. Pod względem terenowym linja należy do najbardziej niebezpiecznych na kuli ziemskiej, samoloty przelatują bowiem nad grzbietem górskim Hindukuszu, którego wysokość nad poziomem morza równa przeszło 5 tysięcy metrów. Podróż z Taszkientu do Kabułu trwa, po odliczeniu czasu lądowania w Termesie, 7-8 godzin. Karawanami trwa podróż ta od 25 do 30 dni.

P.DAN W PARYŻU

"POSLEDNIJA NOWOSTI" z dn. 7/II /Paryż, pismo demokratyczne pod redakcją p.Milukowa/ donosi, iż przywódca socjal-demokratów rosyjskich na emigracji p.Dan przybył do Paryża w celu wygłoszenia odczytu na temat "Walka o demokrację w Rosji".

ZMIANY W GPU

"ORKA" z dn. 25/I /Mińsk/ podaje, że p.Pillar otrzymał nominację na stanowisko prezesa GPU Białorusi sowieckiej.

"PRAWDA" z dn. 9/II donosi o zmianie na stanowisku prezesa GPU zakaukaskiego. Stanowisko to objął po p.Pawłunowskim, który przeszedł do armji czerwonej, p.Kaul.

"BORBA ZA ROSSIJU" z dn. 5/II /Paryż, tygodnik demokratyczny o zabarwieniu aktywistycznym/ podaje, że p.Pillar, którego nominacja na stanowisko prezesa GPU Białorusi sowieckiej została powyżej zanotowana, odegrał wybitną rolę w sprawie ujęcia i zamordowania oficera wywiadu angielskiego kpt.Sidneya Reilly przez GPU za pośrednictwem rzekomej przeciwsowieckiej organizacji monarchistycznej "Trust". Prawdziwe nazwisko nowego prezesa GPU białoruskiego jest - baron xx Piller von Pilhau.

PROCES JEROCHINA

"NOWOJE WREMIA" z dn. 7/II /Białogród, pismo monarchistyczne zwolenników w.ks. Mikołaja Mikołajewicza/ donosi, że sąd japoński w Dairenie ogłosił po przewlekłym procesie wyrok w sprawie 19-letniego rosjanina Anatala Jerochina, który dokonał w Charbinie zamachu na życie sekretarza konsulatu sowieckiego Czerkasowa. Jerochin skazany został na 3 lata zamknięcia w więzieniu. Sąd przyjął pod uwagę okoliczności łagodzące.

IBIDEM z dn. 8/II donosi, że wyrok w sprawie Jerochina ogłoszony został z zawieszeniem kary. Jerochin został zwolniony i oddany pod opiekę rodziców.